

Webinarium Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego
26 lutego 2021 r.

Choroby roślin powodowane przez wybrane gatunki grzybów kwarantannowych i ich diagnostyka laboratoryjna

Grażyna Szkuta

g.szkuta@piorin.gov.pl

**Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Centralne Laboratorium,
Referencyjne Laboratorium Fitosanitarne – Pracownia Mykologii, Toruń**

Do licznych i zróżnicowanych zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) należy m.in. badanie roślin, produktów roślinnych i innych przedmiotów pod kątem obecności agrofagów kwarantannowych i organizmów gospodarczo ważnych. Najnowsze Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019r. ustanawiające jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin przedstawia m.in. obowiązujące Wykazy agrofagów kwarantannowych oraz regulowanych niekwarantannowych dla Unii, które są przedmiotem kontroli prowadzonych przez inspektorów PIORiN. Zgodnie z Załącznikiem II, Część B (agrofagi, które stwierdzono na terytorium Unii) niniejszego Rozporządzenia do grzybów mających status organizmów kwarantannowych należą *Ceratocystis platani*, *Fusarium circinatum*, *Geosmithia morbida* oraz *Synchytrium endobioticum*.

Rak sosny powodowany przez *F. circinatum* jest od kilku lat przedmiotem intensywnych badań naukowych i międzynarodowych projektów, w tym opracowywania nowych technik wykrywania i identyfikacji tego patogena. Nowy gatunek, który pojawił się w Europie to grzyb *G. morbida*, sprawca tysiąca raków orzecha. Powoduje poważne straty gospodarcze na plantacjach orzecha. Z uwagi na status kwarantannowy obu agrofagów oraz zagrożenie fitosanitarne i gospodarcze, jakie stanowią dla drzewostanów oraz produkcji drewna w Polsce powinny być przedmiotem lustracji, wyjątkowej uwagi i troski nie tylko przez służby ochrony roślin ale także szkółkarzy, leśników, producentów oraz fitopatologów.

Po raz pierwszy ustanowiono dla UE Wykaz organizmów priorytetowych (Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/1702 z dnia 1 sierpnia 2019r.), który obejmuje również kwarantannowy organizm grzybowy *Phyllosticta citricarpa*. Patogen powoduje chorobę określaną jako czarna plamistość cytrusów, a stwierdzenie jego obecności w sadach UE dyskwalifikuje owoce z międzynarodowego obrotu handlowego.

Badanie roślin, produktów roślinnych oraz gleby pod kątem wymienionych agrofagów kwarantannowych prowadzone jest w Centralnym Laboratorium GIORiN – Referencyjnym Laboratorium Fitosanitarne (RLF) w Toruniu. Analizy laboratoryjne w Pracowni Mykologii RLF wykonywane są zgodnie z obowiązującymi Protokołami Diagnostycznymi (seria PM7) Europejskiej i Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin (EPPO), Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin (ISPM, seria 27) oraz uznanymi przez Europejskie Laboratorium Referencyjne ds. grzybów i lęgniowców procedurami badawczymi oraz zaleceniami technicznymi.